

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 609-1917)

Originalt emne

Arbejderforhold

Arbejderforhold/Foranstaltninger mod Arbejdsløshed (Nødhjælpsarbejde, Ungdomsarbejde)

Arbejderforhold/Undervisning for Arbejdsløse

Overslag over Kommunens Indtægter og Udgifter

Slagtehuset og Kvægtorvet

Slagtehuset og Kvægtorvet/Slagtehuset

Sygehuse

Sygehuse/Kommunens Hospitalsvæsen i Almindelighed

Vedtægter

Vedtægter/Regulativer, Reglementer m. m.

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 7. marts 1918](#)
- 2) [Byrådsmødet den 14. marts 1918](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 7. marts 1918 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 609-1917)

Indstilling fra Sygehusudvalget om Forhøjelse af Taksterne for Behandling af Patienter paa

Kommunens Hospitaler,

saalydende:

Under Hensyn til de store og stærkt stigende Udgifter paa Hospitalerne stilles følgende Forslag om Takstforhøjelse:

1. For i Aarhus Kommune boende Patieuter: Paa Fællesstue:

Almindelig Betaling fra 2 Kr. 20 Øre til 3 Kr.

Børn under 10 Aar fra 1 Kr. 70 Øre til 2 Kr.

Patienter som indlægges for Fattigvæsenets og Alderdomsunderstøttelsesvæsenets Regning fra 3 Kr. til 5 Kr.

Paa Enestue fra 5 Kr. til 6 Kr.

2. For Patienter i Aarhus Kommune, der indlægges for en af Staten anerkendt Sygekasses Regning fastsættes Betalingen paa Fællesstue efter Lov Nr. 144 af 10. Maj 1915, § 14, første Stykke til Halvdelen af den almindelige Takst:

Voksne fra 1 Kr. 10 Øre til 1 Kr. 50 Øre.

Børn.. "85" " 1"

3. For uden for Aarhus Kommune boende Patienter :

Paa Fællesstue fra 3 Kr. 50 Øre til 5 Kr.

" Enestue " 6" " 8"

4. For Patienter, der indlægges i Henhold til Lov af 30. Marts 1906 fra 4 Kr. til 5 Kr.

5. Ambulant Behandling for Fnat pr. Behandling 5 Kr.

Saaframt Forslaget vedtages, kan Indtægten for Konto VII. 4. a. forhøjes med 60589 Kr. og Indtægten for Konto VII. 4. b.

forhøjes med..... 23252"

Ialt 83841 Kr.

Forslaget er betinget af et ekstra Tilskud til de statsanerkendte Sygekasser af 65 Øre pr. Medlem eller ialt ca. 14000 Kr.

Uanset en Forhøjelse af Taksterne vilde det være rimeligt, om Byraadet ydede Tilskud til de

statsanerkendte Sygekasser her i Byen i Lighed med, hvad der findes i en Række andre Byer.

Taksten for Sygekassepatienter forhøjedes i 1915 fra 85 Øre til 1 Kr. 10 Øre, og dette i Forbindelse med den nu foreslaaede Forhøjelse vil vanskeliggøre Sygekassernes Eksistens, saafremt de ikke faar Tilskud. Hertil kommer at i en Række Byer er Taksterne for de statsanerkendte Sygekasser betydelig lavere end her."

Formanden forelagde paa Budgetudvalgets Vegne Forslaget og knyttede hertil nogle Bemærkninger. Overslaget balancerede med 14773880 Kr. 20 Øre, medens Overslaget for 1917-18 balancerede med 14465930 Kr. 18 Øre. Der var altsaa kun en Forskel af ca. 300000 Kr. Dette kunde se mærkeligt ud, naar man tog i Betragtning, at der, som det fremgik af Bemærkningerne Side 189-90, i Aarets Løb var optaget 2 Laan til et samlet nominelt Beløb af 2550000 Kr., der med Fradrag af Provision indgik i Kommunens Kasse med 2482000 Kr. Men som det fremgik af Konto XVII paa Budgettet for 1917-18, var der i dette Regnskabsaar beregnet at skulle bruges 1774800 Kr. af Laanebeholdningen, og dette Beløb slog langt fra til, saa man maatte regne med et Forbrug af ca. 2300000 Kr. Desuden vilde, som det kunde ses af Bemærkningerne til det ny Budget, Side 176, de virkelige Indtægter og Udgifter i 1917-18 vistnok afvige fra de budgetterede Indtægter og Udgifter i samme Aar med mindst 500000 Kr. Med dette Beløb var altsaa Beholdningen formindsket. Og endelig var der i Aarets Løb til Bispetorvets Ryddeliggørelse anvendt ca. 500000 Kr. Disse Beløb bragte altsaa Balancesummen ned; paa den anden Side steg jo Balancesummen ved det større Forbrug, den store Udgift som var beregnet for Regnskabsaaet 1918-19. Men Balancesummens Størrelse var jo i det hele ret tilfældig og interesserende mindre. I Balancesummen var jo nemlig Versurposterne indbefattede. Naar disse Poster, som særlig fremgik af Udgiftskontoerne XVII og XXI, og som beløb sig til ca. 9080000 Kr., fradrog Balancesummen, blev der til Rest ca. 5700000 Kr., der altsaa udgjorde den omtrentlige Sum af Kommunens almindelige løbende Indtægter og Udgifter, saaledes som disse i det foreliggende Overslag var beregnede. Denne Sum var ca. 1 Mill. Kr. større end den tilsvarende Sum paa Budgettet for indeværende Aar, hvilket stemte overens med, at Udgifterne ifølge det nu forelagte Budget var stegne i Forhold til indeværende Aars Budget med noget over 900000 Kr. At dette forholdt sig saa, vilde ses af den sædvanlige Sammenstilling af de to Overslags Hovedsummer paa Side 148 -149, og det fremgik af denne Sammenstilling, hvorledes Merudgiften fremkom. Udgifterne var steget paa saa godt som alle Conti, og for største Delen med Beløb, som var større end

nogensinde tidligere og særlig ogsaa større end i de tidligere Krigsaar. Konto I, Byens Bestyrelse i Almindelighed, var steget med 17497 Kr. Det var i det væsentlige en Følge af de forøgede Kontorudgifter, som Dyrtdsforanstaltningerne medførte, og af de høje Priser paa Brændsel, Papir, Protokoller o. 1.; Konto

II, Fattigvæsen, var steget med 196400 Kr.; Konto

IV, Alderdomsunderstøttelse, med 144827 Kr.; Konto V, Skolevæsen med 106500 Kr.; Konto VI, Rets- og Politivæsen med 31457 Kr. : Konto VII, Medicinalvæsen, med-' 190775 Kr. ; Konto VIII, Gader og Veje, med 50165 Kr.; Konto XV, Renter af Gæld, med 74458 Kr. Kr., og Konto XVI, Afdrag, med 64547 Kr. Grunden til Stigningen paa de to sidste Konti var jo de nye Laan, som var optaget i indeværende Regnskabsaar. Men til alle de øvrige Stigninger kunde Grunden jo findes i de høje Priser paa alle Livsfornødenheder og de forhøjede Understøttelser, der ydedes dem, der nød Understøttelse af det Offentlige af en eller anden Art. Stigningerne var altsaa en ganske nødvendig Følge af den Dyrtd, som Krigen havde fremkaldt, eller man kunde vel lige saa godt sige: af Pengenes mindre Værdi. Det kunde maaske i denne Forbindelse interessere, at ifølge det sidste Budget før Krigen, Budgettet for 1914-15, var det Beløb, som repræsenterede Summen af de løbende Indtægter og Udgifter, kun ca. 3 ½ Mill. Kr., medens det tilsvarende Beløb som før nævnt nu var 5700000 Kr. Naturligvis vilde en betydelig Stigning af Udgifterne ikke være undgaaet, selv om Krigen ikke havde været. Men en Stigning i 3-4 Aar af 2-3 Mill. Kr. var selvfølgelig langt ud over det normale og maatte for en væsentlig Del skyldes Krigsforholdene. - Paa Indtægtssiden var der ganske vist paa Gasværkets Konto en betydelig Merindtægt, nemlig af ca. 400000 Kr. Det skrev sig fra, at der under Indtægten ved Salg af Gas var regnet med 35 Øre pr. Kubikmeter af ca. 4873000 m³. Heraf skulde 10 Øre pr. m³ ikke udredes af Borgerne, men som Dyrtdsudgift; 25 Øre pr. m³ skulde altsaa betales af Forbrugerne, hvilket jo allerede var en høj Pris. Det var altsaa ikke af de Indtægtsforøgelser, man kunde se paa med Glæde. Men desuden opvejedes denne Merindtægt for en ikke ringe Del derved, at man paa nærværende Budget havde maattet regne med en Mindreindtægt paa Konto II, Renter af Kommunens Kapitaler. Det skrev sig fra, at man i Renter af Kassebeholdningen kun havde turdet regne med 50000 Kr, medens der paa indeværende Aars Budget var opført 225000 Kr, Desuden var der paa Konto VI, Forbrug af Aktiver, en Mindreindtægt af ca. 100000 Kr., som skrev sig fra, at medens man paa indeværende Aars Budget under denne Konto havde opført 100000 Kr. som det Beløb, hvormed indgaaende

Indtægter i 1917-18 for Byggegrunde ved nye Gader antages at ville overstige Udgifterne til Gade- og Vejanlæg i samme Aar, saa havde man paa det nu forelagte Budget ikke turdet opføre en lignende Post. Tværtimod vilde de store Afgravningsarbejder, som agtedes foretagne i 1918-19, medføre saa stor Udgift, at de i dette Aar indgaaende Indtægter for Byggegrunde ikke kunde dække den. - Resultatet af Budgettet, som det foresloges vedtaget, var da, at der efter dette Budget skulde lignedes paa Formue- og Løjligheid efter Hovedligningen et Beløb af 3531431 Kr. 26 Øre, medens det tilsvarende Beløb paa indeværende Aars Budget var 2655066 Kr. 88 Øre; altsaa skulde der i Aar lignedes ca. 938000 Kr. mere end i Fjor. Det var muligt, at Beløbet til 2. Behandling kunde foreslaas noget nedsat. Der var jo nemlig nu vedtaget en ny Lov om mellemkommunal Beskatning, og i Henhold til denne Lov vilde mulig det under Indtægtskonto XI c, Skat til Kommunen som Erhvervskommune, opførte Beløb, 75000 Kr., kunne forhøjes noget. Og hvis den Forhøjelse af Taksterne paa Kommunens Hospitaler, som var foreslaaet under Dagsordenens Punkt 13, vedtoges, vilde dette jo ogsaa nedsætte Skattens Beløb noget. Hvorledes herefter Skatteprocenten for 1918-19 vilde blive, skulde Taleren ikke udtale sig om. Ligningen var jo i fuld Gang, og naar man i Byraadet fuldendte Budgetbehandlingen, vilde Ligningens Resultat kunne foreligge meget hurtigt derefter. - Men dernæst var der ved dette Budget det at bemærke, at det jo ikke indeholdt et fuldstændigt Billede af Kommunens økonomiske Liv i det kommende Aar. Det laa jo, som det var alle bekendt, deri, at der udenfor det normale Budget var afholdt en Række betydelige Udgifter til Iværksættelse af, hvad man under et kaldte Dyrtidsforanstaltninger. Taleren skulde ikke komme ind paa en detailleret Angivelse af, hvorledes hele denne Side af Kommunens Økonomi for Øjeblikket stillede sig. Men det vilde dog næppe være rigtigt her ved Budgetbehandlingen helt at lade dem uomtalt. Stillingen var i Korthed sagt den, at der til Dækning af samtlige Dyrtidsudgifter i indeværende Regnskabsaar var brugt omtrent 3400000 Kr. Nogle af de i denne Sum indeholdte Beløb lod sig ikke ganske nøjagtig opgøre; men efter Bogholderkontorets Beregning vilde Beløbet blive omtrent som anført. Af det nævnte Beløb, 3400000 Kr., vilde Staten komme til at dække omtrent 1550000 Kr. Der blev da til Rest som paahvilende Kommunen et Beløb af ca. 1850000 Kr. Dette Beløb skulde dækkes for en væsentlig Del ved den Tillægsskat, der skulde udredes i Sommeren 1918. Hvorledes Skatten vilde virke, med hvor stor en Procent den vilde blive at udrede af dem, der kom til at bære den, skulde Taleren ikke komme nærmere ind paa, men havde blot villet supplere det almindelige Budgetforslag med disse Oplysninger. - I det Budgetforslaget saa sattes under Behandling,

vilde Taleren blot bemærke, at naar Hospitalsforholdene kom paa Tale, vilde det være naturligt at medtage under Forhandlingerne desangaaende den Sag, som stod paa Dagsordenen under Nr. 13, umiddelbart efter Budgetforslaget. Denne Sag angaaende Hospitalstaksternes Forhøjelse vilde da sammen med Budgettet kunne overgaa til 2. Behandling og behandles som Ændringsforslag til Budgettet.

Simonsen fandt ikke, at der efter Formandens Redegørelse var Anledning til lange Betragtninger. I disse Tider nødedes man til at holde sig til de afstukne Veje og saavidt muligt undgaa nye og store Opgaver, der medførte Udgifter. Det fremsatte Budget var et Overslag over de ordinære Udgifter og Indtægter i Kommnen for det kommende Aar, medens de socialøkonomiske Spørgsmaal, der plejede at sætte Skel mellem den socialdemokratiske og den borgerlige Side, var holdt ganske ude af Budgettet. Disse ekstraordinære Bevillinger i Anledning af Dyrtiden og Spørgsmaalet om Tillægsskat o. s. v. vilde senere komme frem. Budgetforslaget forelaa som en enstemmig Indstilling fra Budgetudvalget, og alle dets Medlemmer havde sikkert haft Følelsen af, at de forskellige Udvalg havde udarbejdet deres Indstillinger med Grundighed, Omhu og Forstaaelse, saa der ikke havde været meget at bemærke dertil. De lange og ofte vidtløftige Konferencer, som Budgetudvalget tidligere havde haft med de forskellige Udvalg og deres Formænd, havde i Aar kun undtagelsesvis fundet Sted, og f. Eks. Brolægningsudvalgets Forslag var opført ganske uændret i Budgetforslaget, skønt der var opført nye Arbejder til ca. 50000 Kr. mere end sædvanligt; men man havde i Udvalget været enige om at skaffe saa meget Arbejde som muligt.

-Af nye Udgifter vilde Taleren pege paa, at der var foreslaaet 5 ny Betjente til Politistyrken. Det havde vist sig umuligt at faa en anden Ordning, hvorefter Betjentene kunde faa et ugentligt Fridøgn, og man havde i Udvalget været enige om, at dette Krav ikke kunde afvises. Det offentlige Slagtehusets Underskud, som i Forvejen var stort, truede med at blive større. Det skyldtes et stærkt Arbejde fra Andelsslagteriernes Side, som gik ud paa foruden Svine Eksportslagtningen ogsaa at unddrage Købstædernes Slagtehus Kreatur-Eksportslagtningen. Bestyrelsen for Foreningen af kommunale Slagtehus havde besværet sig til Ministeriet herover, og baade Landbrugs- og Justitsministeren havde vist Velvillie og Forstaaelse af Købstædernes Interesser i denne Sag, saa man var overbevist om, at de offentlige Slagtehus i hvert Fald fik Lov til at beholde det, som var tilbage af Slagtningen.

Møller skulde ligesom Simonsen fatte sig kort. Budgettet kunde nærmest kaldes et

Krigsbudget og kunde kun være kalkulatorisk, da man ikke vidste, om Indtægterne vilde indgaa og Udgifterne slaa til. Budgettet var præget af Dyrtiden og viste en meget stærk Stigning, saa det var givet, at Skatteprocenten vilde stige og muligvis ret stærkt. Ganske vist saa man noget lyst paa Ligningen og mente, at Indtægten omtrent vilde holde Maal med 1916, men det var vist tvivlsomt, saa man maatte desværre vist regne med en Skatteprocent paa 11-12. - Taleren skulde ikke komme ind paa de forskellige Beløb, der var opført paa Budgettet, blot henstille til Belysningsvæsenet, at Udgiften til den kommunale Badeanstalt ikke kom højere op, uden at man forhøjede Prisen paa Billetterne. - Flere af Kommunens Funktionærer havde faaet Lønforhøjelse, enten forhøjet Anciennitet eller var kommet i en højere Lønklasse, og Taleren vilde henstille, at nu maaite man sige Stop, ellers maatte Regulativet laves om; det var sket i 1916, og dengang var der almindelig Tilfredshed dermed, og senere havde man bødet noget paa Dyrtiden ved Hjælp til de lavestlønnede.

-Med Hensyn til Sygehusudgifterne forelaa der jo nu et Forslag, som bødede noget paa de meget store Udgifter, særlig ved Kommunehospitalet, til Gengæld vilde det maaske belaste Fattigudvalget noget. Hvad Kommunens finansielle Status angik, havde man nu en Gæld paa 22 Millioner Kr. og desværre ingen Penge, saa der snart skulde laanes flere, skønt det var Mening, at Laaneperioderne skulde strække sig over 6-8 Aar, Aarhus Bys Status var ikke daarlig; det var jo en fremadskridende By, men der maatte administreres forsigtigt, saa Passiverne ikke kom for nær op mod Aktiverne, og man maatte saa vidt muligt undgaa nye Forslag i Øjeblikket. Udgifterne paa Grund af Arbejdsløshed og Dyrtid var meget store og maaske større i Aarhus end andre Steder, dels fordi det særlig var en Arbejderby og maaske ogsaa, fordi der var givet noget højere Understøttelser end i andre Kommuner, saa en Del Folk af den Grund var flyttet til Byen, hvorved Arbejdsløsheden og tillige Bolignøden var blevet større. Under normale Forhold vilde næppe over Halvdelen af de Arbejdsløse kunne beskæftiges i Byen. Det vilde derfor blive nødvendigt at lægge Understøttelsen saaledes, at den omtrent kom til at passe med andre Byer for ikke at faa for stor Indvandring. - Den ny Lov om mellemkommunal Beskatning, som nu var paa Trapperne, vilde bringe Erhvervsskatten til at stige en Del, især fordi en hel Del flere kom ind derunder, Direktører o. l., som tidligere helt kunde unddrage sig at betale Skat til Byen. Det havde været bedst at faa Forslaget vedtaget, som det forelaa fra Ministeriets Side; det var der ikke megen Udsigt til i Øjeblikket; men alligevel vilde Erhvervsskatten sikkert stige ret betydeligt. - Taleren vilde hermed anbefale Budgetforslaget som det forelaa.

Brammer fandt, at Budgettet var præget af Krigstilstanden, saa det overalt viste svindende Indtægter og stigende Udgifter. Det var derfor nødvendigt at undersøge, om der var nogle Steder, hvor der kunde bødes lidt derpaa. Under Elektricitetsværkets Budget havde Taleren bemærket, at Sporvejsselskabet fik Strøm for 15 Øre pr. K. W. Men naar Prisen ellers var ca. 25 Øre, var det rimeligt, om et saa vel funderet Selskab, der efter betydelige Henlæggelser kunde udbetale 9 % til Aktionæerne, ogsaa støttede Byen ved at give noget mere for Strømmen. Ganske vist betalte Selskabet af Overskudet 15000 Kr. til Kommunen, men ved den billige Pris paa Strøm tilskød Kommunen ca. 38500 Kr., saa det var et lidt mærkeligt Forhold, der vist burde ændres ved en Forhandling med Selskabet. Med Hensyn til Gasværket vilde Taleren forespørge, om Udvalget havde overvejet Muligheden for at fremstille Benzol for derved at afhjælpe Brændselsnøden for Motorer; efter 1. Marts udleveredes vist slet ikke mere Benzin. I Aarhus var det vanskeligt med Kørselen, da denne var indrettet paa Automobiles, og der ikke var tilstrækkelig mange Heste tilbage, og det kneb f. Eks. for Lægerne at blive befordret til de langt bortliggende Patienter, især om Natten, Hvis der paa Gasværket kunde fremstilles Benzol og derved skaffes Drivkraft til Biler, vilde meget være vundet. - Den foreslaaede Takstforhøjelse paa Hospitalerne vilde jo volde de syge en Del Besvær, og det var næppe med Glæde, at Udvalget var gaaet dertil, men det var vel nok nødvendigt paa Grund af de store Udgifter. Især var Medicinprisen steget. Til den kirurgiske Afdeling paa Kommunehospitalet var opført til Medicin 8000 Kr., til den medicinske Afdeling 14000 Kr. og til Marselisborg Hospital 10000 Kr. Desuden var der opført 4000 Kr. til Medicin paa "De gamles Hjem" og et lignende Beløb paa Fattiggaardens Sygestuer. Tilsammen ca. 40000 Kr. til Medicin. Endelig havde Fattigvæsenet en Udgift til Medicin paa 15000 Kr. og Alderdomsunderstøttelsen 20000 Kr., altsaa 35000 Kr. til. Der kunde maaske være Grund til at overveje, om der ikke burde indrettes en Dispensationsanstalt ved Kommunehospitalet. Det gjorde Taleren ondt, at det Forslag om kommunal Sygepleje, som han havde indgivet, slet ikke havde sat Spor paa det foreliggende Budget. Det var et lille Forslag, men det omfattedes med megen Interesse af de syge ude i Byen, og det vilde i Virkeligheden være en Besparelse for Kommunen at indføre det. Taleren haabede derfor, at Sygehusudvalget snart maatte faa Lejlighed til at beskæftige sig med denne Sag. - Til Instrumenter var der opført et rigeligt Beløb, men der tiltrængtes ogsaa forskellige vigtige Nyerhvervelser, især paa Røntgen-Afdelingen. - I Loven af 10. Maj 1915 om epidemiske Sygdomme var det bestemt, at Personer, som led af Fnat, havde Ret til at blive taget i Kur paa det Offentliges Regning. Man havde søgt at sætte det i

Scene og først tænkt sig, at Behandlingen skulde foregaa alene paa Marselisborg Hospital; men Justitsministeriet havde senere resolveret, at der ogsaa skulde være Adgang til ambulant Behandling. Men der var vist intet gjort for at yde Patienterne denne Hjælp, og det var næsten umuligt at blive behandlet paa Hospitalet, hvor Folk stadig blev afvist paa Grund af Pladmangel. Den nuværende Bolignød og Sammenstuvning af Mennesker befordrede den Slags Sygdomme. Taleren haabede derfor, at Udvalget eller Epidemikkommissionen snarest fik det bragt i Orden.

Mikael Johansen vilde kun gøre ganske faa Bemærkninger. Fra 1. April vilde Skatterne blive opkrævet paa en noget anden Maade end hidtil, idet den jo skulde indbetales til Privatbanken og dennes Filialer. Det var i og for sig en ganske god Foranstaltning; men man burde ikke havde givet en enkelt Bank Monopol derpaa, men ordnet det ligesom i København og Frederiksberg, hvor Skatten kunde indbetales i samtlige Banker. Det var ogsaa uheldigt, at en enkelt Bank i Byen herigennem kunde se, hvad alle betalte i Skat. Forhaabentlig vilde man give Byens andre selvstændige Banker Erstatning paa anden Maade, saa maaske en kunde faa Havnen, en anden Belysningsvæsenet o. s. v. - Taleren havde i Budgetudvalget fremsat nogle Bemærkninger, der faldt i Traad med Brammers Udtalelser om Sporvejsselskabet. Det var urigtigt at et Selskab, der kunde udbetale 9 % i Overskud, fik Strøm billigere end Kommunens Haandværkere og Næringsdrivende. Man havde ganske vist den Overenskomst med Selskabet, at det betalte 5000 Kr. til Byen, naar Overskudet var 7 %, 10000 Kr. af et Overskud paa 8 % og 15000 Kr. af et Overskud paa 9 %. Men 15000 Kr. var jo kun lidt i Forhold til de 38000 Kr., som Selskabet tjente ved at faa Strøm til 15 Øre. Der burde derfor forhandles med Selskabet om en Forhøjelse af Prisen, og Belysningsudvalget burde stille Ændringsforslag herom til 2. Behandling, ellers vilde Taleren gøre det. - Formanden og Fabrikant Møller havde nævnt, at Loven om den mellemkommunale Beskatning var vedtaget. Men det var den desværre ikke, idet den var vedtaget forskelligt i Folketing og Landsting. Det var beklageligt, at Landstinget havde gjort den daarligere end Regeringens Forslag, for det var det mindste, man kunde nøjes med; der fandtes hverken Beskatning af Brugsforeninger eller Andelsforetagender, og det var enstemmig anbefalet af Købstadforeningen. Men forhaabentlig blev det ændret i Fællesudvalget. Landstinget havde bl. a. foretaget den Forandring, at det ikke skulde have tilbagevirkende Kraft til 1. April 1917, og det var en stor Uretfærdighed, at man ikke kunde ramme dem, der var flyttet ud i Fjor. Ligeledes var Bestyrelsesmedlemmer med Tantieme taget ud af Forslaget, derimod ikke Direktører. Forhaabentlig vilde Købstadforeningen

sætte al Kraft paa for at faa Forslaget ændret i Landstinget, saa det kunde vedtages i Folketingets Affattelse, saa vilde det gavne Aarhus med 3-400000 Kr. - Iøvrigt vilde Taleren anbefale Budgetforslaget.

Christensen vilde ligesom Møller betone, at det var et Krigsbudget, og navnlig for Gas- og Elektricitetsværket kunde det kun opstilles rent kalkulatorisk, særlig da man ikke i Forvejen vidste noget om Prisen for Brændsel. Angaaende en eventuel Fremstilling af Benzol havde man konfereret med Vestre Gasværk i København, men det vilde koste ca. 200000 Kr. at indrette sig paa at lave Benzol paa Gasværket, og det vilde vist blive for meget. Hestene kunde nok gøre den nødvendigste Tjeneste, og saa maatte man nøjes dermed, ogsaa Lægerne. Der havde været forhandlet med Aarhus Sporvejselskab om en Forhøjelse af Strømprisen til 25 Øre; men Selskabet hævdede, at de var anderledes stillede end Fabrikkerne, som kunde forhøje deres Priser i Forhold til Merudgiften, medens her var faste Takster, som ikke kunde forhøjes uden Byraadets Godkendelse, og Selskabets Budget kunde ikke bære denne Udgift uden en Forhøjelse af Taksterne paa 5 Øre. Af den Grund var man blevet staaende ved de 15 Øre. Efter at Udvalget havde set Sporvejselskabets Budget, mente man ogsaa, at det kunde bære nogen Forhøjelse, og man vilde derfor søge en ny Forhandling med Selskabet, men der var vist ingen Grund til at stille Forslag derom til 2. Behandling. Forhaabentlig vilde Kulpriserne blive noget mindre, ellers maatte man søge at bibeholde Forhøjelserne ved de forskellige Fabrikker, som fornyedes for hver 3 Maaneder. Hvad Haandværkerne angik, maatte de betale den samme Pris som alle andre Borgere i Byen. Man havde anmodet Statsbanerne om en Forhøjelse, begrundet paa de høje Kulpriser, og de havde stillet sig velvilligt dertil uden dog at love noget bestemt. Men forhaabentlig vilde Statsbanerne se saaledes paa Forholdene, at Byen kunde blive dækket ved Forhøjelsen.

Mousten oplyste, at Spørgsmaalet om Dispensationsanstalter ved Hospitalerne tidligere havde været fremme, men kunde ikke gennemføres, Forhaabentlig kunde det komme frem igen senere; der vilde derved tjenes 10-12000 Kr. aarlig. Forslaget om kommunal Sygepleje var endnu ikke drøftet i Udvalget; men der var rettet forskellige Forespørgsler herom til Folk, som havde med denne Sag at gøre. Med Hensyn til Behandling af Fnat var Brammer noget paa Vildspor, for den Behandling havde Folk kunnet faa lige siden 1915. Der var Strid om, hvorvidt Behandlingen skulde finde Sled baade paa Hospital og i Byen; men Ministeriet havde kun forlangt, at der skulde finde en ambulant Behandling Sted, og det var Udvalget straks gaaet med til, saa Sagen var ikke forhalet fra Udvalgets Side. Det

var selvfølgelig kedeligt, at der var saa mange Fnatpatienter; det skulde efter Sigende skyldes de mange indvandrede Russere. Det var ikke med nogen Glæde, at Udvalget havde foreslaaet Forhøjelsen af Taksterne paa Hospitalerne, de var længe holdt nede, men man havde maattet give efter for de Røster, der krævede Forhøjelse. Naar Fattigvæsenet indlagde Patienter paa Hospitalet, fik det kun Refusion i Forhold til Taksterne, og det samme gjaldt for dem, der kom fra andre Byer, og en Del af disse burde Aarhus Kommune ikke tilskyde noget. Det havde været et Princip for Udvalget, at Forhøjelsen ikke maatte gaa ud over Sygekasserne; derfor var man enedes om at tilskyde disse et saadant Beløb, at de ikke kom højere op i Udgift til Hospitalsophold end i Øjeblikket.

Formanden bemærkede til Mikael Johansen, at det selvfølgelig var en Fortalelse, naar han havde sagt, at Loven om mellemkommunal Beskatning var vedtaget af Rigsdagen. Men det Forslag, som Landstinget havde vedtaget, indeholdt dog nogen Forbedring, og der vilde vindes saa meget derved, at der i hvert Fald ikke vilde blive Tale om nogen Forringelse af det budgetterede Skattebeløb, saa det vilde sikkert kunne gennemføres.

Formanden sluttede dermed Forhandlingen og indkaldte Ændringsforslag til senest førstkommande Mandag Middag Kl. 12.

Punkt 13 (Se Side 434) overgik til 2. Behandling og henvistes til Budgetudvalget.

Uddrag fra byrådsmødet den 14. marts 1918 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 609-1917)

Forslag til Overslag over Aarhus Købstadkommunes Indtægter og Udgifter i Aaret 1918 - 19. - 2. Behandling,

herunder:

(J. Nr. 609-1917). Indstilling fra Sygehusudvalget om Forhøjelse af Taksten for Behandling af Patienter paa Kommunens Hospitaler,

(J. Nr. 615-1917). Andragende fra Udvalget for Højskolen for Arbejdsløse om, at der tiltaas Højskolen et Beløb af 25 Kr. pr. Elev pr. Maaned,

(J. Nr. 473 - 1917). Indstilling fra Slagtehusudvalget om Foretagelse af forskellige

Brolægningsarbejder.

Der forelægger følgende Ændringsforslag:

Ad Udgiftskonto I. Forslag fra Budgetudvalget om, at Indtægten for Opkrævning af Indkomst- og Formueskat til Staten forhøjes med 9000 Kr. som Følge af, at Statsskatten vil blive større end først antaget.

Vedtoges.

Forslag fra samme Udvalg om, at Konto I. 3. b. 1. b. forhøjes med 360 Kr, nemlig med 200 Kr. til Assistent Elbro og 160 Kr. til Assistent Wraae, og at Konto I. 3. c. 1. a. forhøjes med 800 Kr., nemlig med 200 Kr. til hver af de 4 Ingeniørassistenter under Brolægningsvæsenet, alt i Overensstemmelse med Byraadets Beslutning af 7. Marts 1918.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto II. Forslag fra Budgetudvalget om, at denne Konto paa Grund af Kommunens Hospitalers Takstforhøjelse forhøjes med 21200 Kr., idet Konto II. 2. h. 1. forhøjes med 28000 Kr., Konto II. 2. h. 2 med 4000 Kr. og Konto II. 3. h. med 2700 Kr., medens Refusionen under Konto II. 2. forhøjes med 12500 Kr. og Refusionen under Konto II. 3. med 1000 Kr.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto IV. Forslag fra Budgetudvalget om, at denne Konto paa Grund af Kommunens Hospitalers Takstforhøjelse forhøjes med 2400 Kr., idet Konto IV. 1. e. forhøjes med 6800 Kr., medens Refusionen fra fremmede Kommuner forhøjes med 2000 Kr. og Refusionen fra Statskassen med 2400 Kr.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto V. Forslag fra Budgetudvalget om, at Assistent Hansen paa Skoledirektørens Kontor fra 1/4 1918 bliver Kontorassistent af 1. Klasse med Anciennitet fra 1/4 1918, saaledes som Byrådet har vedtaget den 7. Marts 1918. Dette medfører ingen Forandring paa Budgettet.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto VII. Forslag fra Budgetudvalget om, at Konto VII. 2., Udgift til veneriske syge, forhøjes med 8000 Kr., dels paa Grund af Hospitalstakstens Forhøjelse og dels paa

Grund af nogen Forhøjelse for de visiterende Lægers Vedkommende. Udgiften foreslaas forhøjet med 14000 Kr. og Refusionen med 6000 Kr.

Vedtoges.

Forslag fra samme Udvalg om, at den samlede Udgift under Konto VII. 4. nedsættes med 63841 Kr., idet Kæmnerkassens Tilskud til de 2 Hospitaler vil blive nedbragt med følgende Beløb paa Grund af Hospitalernes Takstforhøjelse.

Tilskuddet til Kommunehospitalet,

Konto VII. 4. a., med..... 60589 Kr.

og Tilskuddet til Marselisborg Hospital,

Konto VII. 4. b., med..... 23252 "

hvad der giver en Udgiftsformindskelse af 83841 Kr., men samtidig foreslaas en Post under Konto VII. 4. a. forhøjet med 20000 Kr., nemlig Post VII. 4. a. 5. d., idet der foreligger Andragende fra Sct. Josephs Hospital om Takstforhøjelse for de paa dette Hospital for Kommunehospitalets Regning henliggende Patienter, til hvilket Andragende man mener at maatte tage noget Hensyn.

Vedtoges.

Forslag fra Udvalget for Sygehusene om, at der til Beslutningen om, at Hospitalernes Overlæger skulle lønnes efter Lønregulativets 1. Lønklasse, knyttes de Betingelser, at Overlægerne skulle finde sig i de eventuelle Forandringer i deres Stilling, som foranlediges ved Flytning af den dermatologiske Afdeling til Kommunehospitalet og en Tuberkuloseafdeling til Marselisborg Hospital, samt at den foreslaaede Løn til Overlæge Zahlmann ikke forhøjes, selv om han bliver ene Overlæge ved Marselisborg Hospital, og at der i den til Overlæge Bang foreslaaede Løn er indbefattet Vederlag for ambulant Behandling af Fnatpatienter. Anbefalet af Budgetudvalget.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto X. Forslag fra Budgetudvalget om, at der tillægges Kirkegaardsassistenten et personligt Tillæg af 480 Kr.

Formanden bemærkede hertil, at efter at Byen selv havde paataget sig Vedligeholdelsen af Gravstederne, havde man ansat en ældre Mand som Assistent, og deraf kom den omtalte

Forhøjelse.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto XIV. Forslag fra Budgetudvalget om, at Konto XIV. I. b. 1. forhøjes med 500 Kr., idet Byraadet den 7. Marts 1918 - efter derom foreliggende Andragende - vedtog at overtage Vedligeholdelsen af Museets Haveanlæg.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto XYII. Forslag fra Budgetudvalget om, at der under denne Konto bliver stillet til Disposition for Udvalget for det offentlige Slagtehus. 12000 Kr. til Brolægning paa Slagtehusets Arealer.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto XIV. Forslag fra Budgetudvalget om, at Bidraget til statsanerkendte Sygekasser bliver forhøjet med 14000 Kr. paa Grund af Hospitalernes Takstforhøjelse. Bidraget vil saa blive 90 Øre pr. Medlem i Stedet for 25 Øre, og Ordene "til deres Medlemmers Sanatorieophold" udgaa af Postens Tekst.

Vedtoges.

Forslag fra samme Udvalg om, at der bliver optaget 12500 Kr. til "Højskolen for Arbejdsløse", beregnet efter 25 Kr. pr. Elev pr. Maaned.

Formanden meddelte, at man var ikke ganske paa det rene med, hvorledes det forholdt sig med dette Tilskud. Derfor havde man optaget et Beløb efter Skøn, saa maatte det senere undersøges, hvorledes det forholdt sig, dels med Kommunens, dels med Statens Tilskud.

Vedtoges.

Ad Indtægtskonto III g. Forslag fra Budgetudvalget om, at Udgiften under Konto III. g. i. a. 8. nedsættes med 320 Kr., idet Byraadet den 7. Marts 1918 tiltraadte Lønudvalgets Indstilling om, at Lønningerne til Assistenterne Houlberg og Koss ikke burde forhøjes med 480 Kr. for hver af dem, saaledes som foreslaaet paa Budgetforslaget, men kun med 320 Kr. for hver.

Vedtoges.

Ad Indtægtskonto XI. Forslag fra Budgetudvalget om, at der under denne Konto foretages følgende Forandringer som Følge af de seneste Oplysninger fra Skattekontoret: Konto XI. b. forhøjes med 90000 Kr., idet Indtægten opføres til 315000 Kr. og Udgiften til 50000 Kr.,

Konto XI. c. forhøjes med 190000 Kr. til 265000 Kr.

Fradragnet efter § 14 forhøjes med 5000 Kr. til 10000 Kr.,

Statsskat forhøjes med 600000 Kr., men denne Forhøjelse tæller ikke paa Budgettet.

Vedtoges.

Udgiftskonto I nedsattes altsaa med 7840 Kr., Udgiftskonto VII med 55841 Kr., og Udgiften under Indtægtskonto III. g. med 320 Kr., medens Indtægtskonto XI. b. forhøjedes med 90000 Kr., og Indtægtskonto XI. c. med 190000 Kr.

Derimod forhøjedes Udgiftskonto II med 21200 Kr., Udgiftskonto IV med 2400 Kr., Udgiftskonto X med 480 Kr., Konto XIV med 500 Kr. og Konto XIX med 26500 Kr., medens Fradragnet efter Skattelovens § 14 under Indtægtskonto XI. d. forhøjedes med 5000 Kr.

Derhos forhøjedes Udgiftskonto XVII med 12000 Kr., medens Udgiftskonto XXI. 2. d. nedsattes med et lignende Beløb. Endelig forhøjedes Statsskattebeløbet med 600000 Kr. Dette Beløb tæller imidlertid ikke paa Budgettet.

Ellers vedtoges Budgettet, der blev gennemgaaet Post for Post, i den Skikkelse, hvori det i Udkast forelaa fra Budgetudvalget, og det Beløb, der efter Hovedligningen vil være at ligne paa Formue og Lejlighed, kommer da til at udgøre 3305510 Kr. 26 Øre.

Det vedtoges for 1918-19 at fastsætte den i § 2 C i "Vedtægt for Ligning af personlig Kommuneskat i Aarhus Kommune" ommeldte Procentdel, der vil være at lægge til det Beløb, som skal udskrives efter Formue og Lejlighed, til 5 %.

